

Dosarul nr. 2rac-247/19

Prima instanță: Judecătoria Bălți sediul central (jud. A. Roșca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Corcenco, D. Corolevschi, D. Stănilă)

DECIZIE

3 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru
Agricultură

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Agenției de Intervenție și
Plăți pentru Agricultură împotriva Gospodăriei Țărănești „Morari Constantin” cu
privire la încasarea subvenției, a dobânzii de întârziere, a penalității și a cheltuielilor
de judecată

împotriva deciziei din 24 ianuarie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost
admis apelul declarat de Gospodăria Țărănească „Morari Constantin”, casată
integral hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Bălți sediul central și emisă o
nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă

constată:

La 27 aprilie 2017, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a depus
cerere de chemare în judecată împotriva GȚ „Morari Constantin” cu privire la
încasarea subvenției, a dobânzii de întârziere, a penalității și a cheltuielilor de
judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că în anul 2014, GȚ „Morari Constantin” a
beneficiat de subvenții în mărime de 119100 de lei conform dosarului de
subvenționare nr. 7/1409BL3608 pentru investiția efectuată conform Măsurii 7,
Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora
din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de
subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 135
din 24 februarie 2014, achiziționarea unui număr de șase junci.

În conformitate cu ordinul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
nr. 76 din 20 mai 2016 cu privire la efectuarea inspecțiilor postachitare, au fost

verificate investițiile efectuate de către producătorii agricoli beneficiari de subvenții pentru perioada anilor 2013-2015 sub aspectul respectării prevederilor contractuale și a Regulamentului de subvenționare, menținerii criteriilor de eligibilitate, utilizarea după destinație a obiectelor investiției etc.

La 15 iulie 2016, reprezentanții Secției Teritoriale Bălți a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură s-au prezentat la locul amplasării investiției de către GȚ „Morari Constantin” unde au depistat că terenul pe care se afla investiția este înstrăinat, proprietar fiind o persoană terță Elena Magnet, care a și prezentat investiția reprezentanților Agenției.

Totodată, animalele subvenționate nu au putut fi identificate din considerentul lipsei crotaliilor la acestea.

În urma iregularităților depistate, GȚ „Morari Constantin” a fost înștiințată prin cerere prealabilă despre necesitatea restituirii subvenției acordate, însă solicitările Agenției au fost ignorate.

A mai menționat că la 23 martie 2017, reprezentanții Agenției au efectuat un control repetat la locul efectuării investiției de către GȚ „Morari Constantin” unde au constatat că terenul pe care a fost amplasată ferma zootehnică este înstrăinat, proprietar și posesor legal fiind Elena Magnet și că animalele subvenționate lipsesc.

A precizat că GȚ „Morari Constantin” a încheiat cu Elena Magnet un contract de comodat la 4 iunie 2014 pentru o perioadă de 5 ani, adică până la 4 iunie 2019, pentru a corespunde prevederilor pct. 9 alin. (4) din Regulamentul de subvenționare pentru anul 2014.

Iar conform extrasului din Registrul bunurilor imobile din 27 martie 2017, contractul de comodat a fost reziliat înainte de termenul prevăzut, fapt ce confirmă că acțiunile GȚ „Morari Constantin” au avut un caracter fictiv în scopul obținerii nejustificate a subvenției.

Având în vedere prevederile art. 575 alin. (1) și 624 alin. (1) Cod civil, a evidențiat că pârâta și-a asumat riscul unei penalități în mărime de 0,01 % din valoarea sprijinului financiar acordat, pentru fiecare zi, calculată din data comiterii încălcării.

Cu referire la prevederile art. 619 alin. (2) Cod civil, a remarcat că dobânda de întârziere urmează a fi încasată de la data punerii debitorului în întârziere.

A obiectat că GȚ „Morari Constantin” a încălcat atât prevederile Regulamentului de subvenționare, cât și a contractului menționat.

Totodată, alocarea subvențiilor este determinată de obiectivele prevăzute de pct. 5, 6, 67 și 68 din Regulamentul de subvenționare pentru anul 2014, însă, în situația dată obiectivele stipulate în Regulament nu sunt atinse.

În scopul gestionării eficiente a fondului de subvenționare a producătorilor agricoli se impune necesitatea restituirii de către GȚ „Morari Constantin” a subvenției acordate în mărime de 119100 de lei.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 585, 619, 624 Cod civil, art. 4, 5, 39 alin. (7), 85 alin. (1) lit. a), i), 117, 118, 119, 174, 175, 238, 241, 278 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul GȚ „Morari Constantin” în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a subvenției acordate

în sumă totală de 119100 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 10292,68 de lei, a penalității în sumă de 2082,5 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătorei Bălți sediul central, a fost admisă acțiunea.

Au fost încasate de la GȚ „Morari Constantin” în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură subvențiile acordate în mărime de 119100 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 10292,68 de lei și penalitatea în sumă de 2082,5 de lei.

Prin decizia din 24 ianuarie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de GȚ „Morari Constantin”, casată integral hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă.

La 19 aprilie 2019, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a declarat recurs împotriva deciziei din 24 ianuarie 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece instanța de apel a aplicat și interpretat eronat prevederile pct. 137 și 138 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014.

A obiectat că este ilegală și neîntemeiată concluzia instanței de apel precum că Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură urma să demonstreze în instanța de judecată că contractul de comodat din 4 iunie 2014 încheiat între GȚ „Morari Constantin” și Elena Magnet și-a pierdut valabilitatea înainte de termen.

Or, reieșind din prevederile art. 123 alin. (1) CPC și art. 497 alin. (1) Cod civil, înscrierea în Registrul bunurilor imobile referitor la reziliere contractului de comodat încheiat la 4 iunie 2014 este prezumată a fi autentică și completă.

Mai mult, Agenția nu a fost parte contractantă a contractului de comodat încheiat între GȚ „Morari Constantin” și Elena Magnet, respectiv, este în imposibilitatea de a prezenta un document privind rezilierea contractului menționat.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a interpretat și aplicat eronat prevederile art. 123 alin. (1) CPC și art. 497 alin. (1) Cod civil, în vigoare la data constatărilor efectuate de reprezentanții Agenției, precum și la data înaintării cererii de chemare în judecată.

În privința concluziei instanței de apel potrivit căreia Agenția nu și-a exercitat obligația de probare prin mijloace de probațiune legale argumentele referitor la lipsa animalelor de subvenționare, respectiv, nu a fost respectată procedura de efectuare a inspecției post-achitare, a considerat că instanța a aplicat eronat prevederile pct. 137 subpct. (2) și 138 subpct. (3) din Regulamentul de subvenționare pentru anul 2014.

Având în vedere prevederile pct. 138 subpct. (3) din Regulamentul menționat, a reiterat că inspecțiile postachitare reprezintă controalele efectuate după achitarea subvenției de către solicitant.

Totodată, Regulamentul menționat nu stabilește expres numărul persoanelor care vor efectua nemijlocit post-achitarea. În asemenea situație, controlul poate fi

efectuat de mai multe persoane sau de o singură persoană, or, ceea ce nu este interzis de lege, este permis.

La caz, cu respectarea prevederilor pct. 138 subpct. (3) din Regulament, inspecția post-achitare din 15 iulie 2016 a fost efectuată de două persoane reprezentanți ai Secției Teritoriale Bălți a Agenției pentru Intervenție și Plăți pentru Agricultură, iar inspecția post-achitare din 27 martie 2017 a fost efectuată de o persoană, reprezentant al Direcției inspecției și control pe teren a Agenției.

Cu referire la prevederile pct. 137 subpct. (2) din Regulament, a precizat că reprezentanții Agenției, angajați în cadrul Direcției inspecției și control pe teren, precum și ai Secției Teritoriale Bălți au fost împuterniciți prin lege de a efectua inspecțiile post-achitare la obiectul investiției pentru care GT „Morari Constantin” a beneficiat de subvenție conform dosarului nr. 7/1409BL3608.

În ceea ce privește aprobarea Fișelor de control din 15 iulie 2016 și 27 martie 2017 de către directorul Agenției, a menționat că prin ordinul Agenției pentru Intervenție și Plăți în Agricultură nr. 12 din 3 februarie 2017 cu privire la efectuarea inspecțiilor post-achitare, a fost aprobat modelul Fișei de control-model privind efectuarea inspecțiilor post-achitare.

În corelație cu act model de Fișă de control au fost întocmite Fișele de control din 15 iulie 2016 și 27 martie 2017.

A accentuat că la momentul efectuării inspecției post-achitare un model al fișei de control aprobat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare nu exista, iar în condițiile în care acest model nu era aprobat de ministrul agriculturii și industrie alimentare, directorul Agenției este responsabil de asigurarea executării legilor, reieșind din prevederile pct. 13 lit. e) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 60/2010, în vigoare la momentul efectuării inspecției post-achitare.

Prin urmare, modelul fișei de control și nemijlocit Fișa de control din 15 iulie 2016 și 27 martie 2017 au un caracter perfect legal, iar concluzia instanței de apel este una pur formală, abătută de la circumstanțele importante ale cauzei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 27 februarie 2019, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 159), fiind recepționată de recurentă la 4 martie 2019, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la materialele dosarului (f. d. 162).

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 19 aprilie 2019 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, la data de 4 iunie 2014, între Elena Magnet și Fiodor Magnet în calitate de comandanți și GȚ „Morari Constantin” în calitate de comodată a fost încheiat contractul de comodat, obiectul căruia constituie cedarea către GȚ „Morari Constantin” a dreptului de folosință asupra construcției accesorii situate pe str. XXXXX din satul XXXXX mun. XXXXX, cu suprafața totală de 122,3 m² pe o perioadă de 5 ani (f. d. 17-18).

La data de 1 iulie 2015, între Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură în calitate de Autoritate contractantă și GȚ „Morari Constantin” în calitate de beneficiar, a fost încheiat contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 3608, Măsură 7 (stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora), în baza căruia GȚ „Morari Constantin” a beneficiat de subvenții în mărime de 119100 de lei, conform dosarului de subvenționare nr. 7/1409BL3608 (f. d. 14-16).

Potrivit fișei de control din 15 iulie 2016, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură în baza ordinului intern nr. 76 din 20 mai 2016 cu privire la efectuarea inspecțiilor postachitare, a verificat investițiile efectuate de către producătorii agricoli beneficiari de subvenții pentru perioada anilor 2013-2015, sub aspectul respectării prevederilor contractuale și a Regulamentului de subvenționare, menținerii criteriilor de eligibilitate, utilizarea după destinație a obiectelor investiției, în rezultatul căruia a constatat că terenul pe care se afla investiția acordată GȚ „Morari Constantin” este în proprietatea unei persoane terțe Elena Magnet, iar animalele nu au putut fi identificate din motivul lipsei crotaliilor la acestea (f. d. 9).

La data de 8 septembrie 2016, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a expediat în adresa GȚ „Morari Constantin” notificarea nr. 478/07, prin care a solicitat GȚ „Morari Constantin”, în termen de 15 zile calendaristice, din momentul recepționării prezentei notificări, restituirea mijloacelor bănești, în mărime de 119100 de lei, prin rambursarea în contul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură. Totodată, a fost comunicat GȚ „Morari Constantin” că în cazul neconformării și nerambursării sumei, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură își rezervă dreptul de a se adresa instanței de judecată în scopul recuperării mijloacelor financiare acordate, în mod forțat și a tuturor cheltuielilor de judecată, a dobânzilor de întârziere și a penalităților, care deși a fost recepționată de

către GȚ „Morari Constantin” la data de 26 septembrie 2016, aceasta a rămas fără răspuns (f. d. 10-12).

Este cert și faptul că potrivit fișei de control nr. 11 din 27 martie 2017, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură la data de 23 martie 2017, a efectuat un control repetat, în urma căruia s-a depistat că terenul pe care se afla investiția acordată GȚ „Morari Constantin”, unde este amplasată ferma zootehnică este înstrăinat, iar animalele nu au fost identificate (f. d. 13).

Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură înaintând acțiunea în judecată împotriva GȚ „Morari Constantin” a solicitat încasarea din contul GȚ „Morari Constantin” în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a subvenției acordate în sumă totală de 119100 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 10292,68 de lei, a penalității în sumă de 2082,5 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea și a încasat de la GȚ „Morari Constantin” în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură subvențiile acordate în mărime de 119100 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 10292,68 de lei și penalitatea în sumă de 2082,5 de lei.

Judecând apelul declarat de către GȚ „Morari Constantin”, instanța de apel a admis apelul, a casat hotărârea primei instanțe și a emis o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă.

La adoptarea unei asemenea soluții, instanța de apel a concluzionat că Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură nu a respectat procedura de inspectare post-achitare la efectuarea controlului GȚ „Morari Constantin” și nu a întocmit actele de inspecție, care potrivit Regulamentului privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli constituie unica probă prin care, în mod legal, se constată încălcările beneficiarului de subvenții.

Totodată, instanța de apel a conchis că Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură nu a demonstrat faptul că contractul de comodat încheiat la 4 iunie 2014 între GȚ „Morari Constantin” și Elena Magnet și Fiodor Madnet și-ar fi pierdut valabilitatea înainte de termen sau după cum a pretins Agenția că acest contract a fost reziliat, nefiind dovedit nici faptul că în urma controlului s-ar fi depistat lipsa animalelor subvenționate.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel la adoptarea deciziei a interpretat eronat legea și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat, pronunțându-se asupra aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii înaintate de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.

Astfel, pe parcursul examinării cauzei s-a stabilit că la 1 iulie 2015, între Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură în calitate de Autoritate contractantă și GȚ „Morari Constantin” în calitate de beneficiar, a fost încheiat contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 3608, conform Măsurii 7 (Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora), obiectul căruia reprezintă acordarea de către Autoritatea contractantă a sprijinului financiar nerambursabil, cu titlu de compensare a cheltuielilor suportate

de beneficiar la procurarea animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora, iar beneficiarul acceptă sprijinul financiar și se obligă să nu înstrăineze obiectul investiției, în perioadele de timp stabilite, din momentul semnării prezentului contract (f. d.14-16).

Este cert și faptul că în baza contractului de acordare a sprijinului financiar nr. 3608 din 1 iulie 2015, GȚ „Morari Constantin” i-au fost acordate subvenții în mărime de 119100 de lei, conform dosarului de subvenționare nr. 7/1409BL3608 (f. d. 14-16).

Potrivit pct. 2.1.1 și 2.1.2 din contract, beneficiarul GȚ „Morari Constantin” s-a obligat să asigure utilizarea la destinație a investiției pentru care se acordă sprijin financiar și să întrețină obiectul investiției, prevăzut la pct. 1.1, în conformitate cu cele mai bune practici în domeniul vizat, în vederea asigurării protecției mediului, siguranței alimentelor, sănătății animalelor și plantelor.

Iar reieșind din prevederile pct. 73 (1) din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014, beneficiarul subvenției destinate scopului specificat la punctul 68 din prezentul Regulament nu este în drept să înstrăineze/sacrifice obiectul subvenționării de la data semnării contractului de acordare a sprijinului financiar, timp de 4 ani – pentru vaci, junci.

Raportând la caz aceste prevederi legale în coroborare cu dispozițiile art. 572 alin. (1) și (2) Cod civil, în vigoare la acel moment, care statuează că temeiul executării rezidă în existența unei obligații, iar obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit, instanța de recurs relevă drept justă concluzia primei instanțe că GȚ „Morari Constantin” a încălcat prevederile contractului de acordare a sprijinului financiar nr. 3608 din 1 iulie 2015.

Astfel, în speță se constată că prin fișa de control din 15 iulie 2016, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a verificat investițiile efectuate de către producătorii agricoli beneficiari de subvenții pentru perioada anilor 2013-2015, sub aspectul respectării prevederilor contractuale și a Regulamentului de subvenționare, menținerii criteriilor de eligibilitate, utilizarea după destinație a obiectelor investiției, în urma căruia a constatat că terenul pe care se afla investiția acordată GȚ „Morari Constantin” este în proprietatea unei persoane terțe Elena Magnet, iar animalele nu au putut fi identificate din motivul lipsei crotaliilor la acestea (f. d. 9).

La fel, prin fișa de control nr. 11 din 27 martie 2017, în urma controlului repetat la beneficiarul GȚ „Morari Constantin” din 23 martie 2017, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a constatat că terenul unde este amplasată ferma zootehnică este înstrăinat, iar animalele nu au fost identificate (f. d. 13).

Instanța de recurs conchide că instanța de apel în mod eronat a concluzionat că Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură nu a respectat procedura de inspectare post-achitare la efectuarea controlului GȚ „Morari Constantin”, precum și faptul că fișele de control din 15 iulie 2016 și din 27 martie 2017 prezentate de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură nu produc efecte juridice, întrucât nu au valoare juridică, nefiind în măsură să probeze starea de fapt a beneficiarului de subvenții la momentul controlului.

În acest sens, instanța de recurs reține prevederile pct. 138 (2) și (3) din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014, potrivit căreia inspecțiile suplimentare care reprezintă procedura de verificare suplimentară a documentelor prezentate de către solicitanții de subvenții pentru obținerea mijloacelor financiare nerambursabile, de verificare a condițiilor de eligibilitate, cu efectuarea controalelor pe teren pînă la data autorizării acesteia. Inspecțiile suplimentare se efectuează, în temeiul ordinului directorului Agenției, pentru fiecare solicitant de subvenții, de un grup format din cel puțin 3 persoane – angajați ai Direcției inspecții și control pe teren și reprezentanți ai secțiilor/serviciilor teritoriale, cu atragerea, după caz, a altor specialiști în domeniu.

Inspecțiile postachitare reprezintă procedura de verificare, pentru o perioadă de pînă la 3 ani, a respectării de către beneficiarul de subvenții a angajamentelor contractuale asumate.

Așadar, din analiza normei enunțate rezultă că doar inspecțiile suplimentare se efectuează în temeiul ordinului directorului Agenției de un grup format din cel puțin 3 persoane, angajați ai Direcției inspecții și control pe teren și reprezentanți ai secțiilor/serviciilor teritoriale.

Conform pct. 139 din același Regulament, pentru fiecare beneficiar de subvenții verificat, conform procedurii stabilite la punctul 138 subpunctele 2) și 3) din prezentul Regulament, se va întocmi un act de inspecție, de modelul aprobat prin ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare, care va cuprinde mențiuni privind: 1) componența grupului de lucru pentru efectuarea inspecției și a controlului pe teren; 2) măsura accesată și descrierea succintă a proiectului, cu indicarea sumei solicitate; 3) obiectul inspecției și programul derulării acesteia; 4) corespunderea obiectivului și domeniului de acțiune; 5) actele și bunurile verificate conform fișei de verificare; 6) rezultatele verificărilor și concluzia grupului de inspecții.

Iar conform pct. 137 (2) din Regulament, responsabili de calitatea efectuării inspecțiilor pe teren sunt reprezentanții secțiilor/serviciilor teritoriale și ai Direcției inspecții și control pe teren, membri ai grupului de inspecții instituite în modul stabilit, la etapa efectuării inspecțiilor suplimentare și postachitare.

În același timp, pct. 143 din Regulament, stipulează că actul de inspecții va fi întocmit în cadrul termenului prevăzut la punctul 140 din prezentul Regulament, va fi semnat de toți membrii grupului, aprobat de directorul Agenției și adus la cunoștința solicitantului/beneficiarului de subvenții contra semnătură sau, după caz, expediat la adresa electronică, indicată în cererea de acordare a sprijinului financiar. În cazul în care solicitantul refuză să ia cunoștință de rezultatele controlului, grupul de lucru va consemna acest fapt în actul de inspecții, care va fi remis solicitantului/beneficiarului prin poștă.

Coroborând normele enunțate la materialului probator administrat în speță, instanța de recurs reține că, prin ordinul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare a RM nr. 76 din 20 mai 2016 și ordinul nr. 12 din 3 februarie 2017 cu privire la efectuarea inspecțiilor post-achitare, *a fost aprobată fișa de control model privind efectuarea inspecțiilor postachitare, lista beneficiarilor care urmează a fi inspecțiați sub aspectul*

respectării prevederilor contractuale și ale Regulamentului de subvenționare, menținerii criteriilor de eligibilitate, utilizarea după destinație a obiectelor investiției, etc, efectuarea controalelor fiind pusă în sarcina subdiviziunilor teritoriale ale Agenției. (f. d.171, 176).

Astfel, în urma efectuării controlului din 15 iulie 2016 la beneficiarul GȚ „Morari Constantin”, a fost întocmită fișa de control privind efectuarea inspecțiilor post-achitare ale proiectelor, semnată de funcționarii inspecției Corina Simion și Irina Suzanskaia (f. d. 9), care activează în cadrul Secției Teritoriale Bălți a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură și a efectuat controlul la fața locului a obiectului investiției.

Totodată, este de menționat și faptul că în urma controlului repetat la beneficiarul GȚ „Morari Constantin” din 23 martie 2017, a fost întocmită fișa de control nr. 11 din 27 martie 2017 privind efectuarea inspecțiilor post-achitare a beneficiarilor de subvenții semnat de funcționarul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură Veaceslav Sandu (f. d. 13).

Astfel fiind, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a efectuat controlul conform competențelor stabilite de Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 60 din 4 februarie 2010, în vigoare la momentul desfășurării controlului și conform procedurii stabilite de Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014.

Ca urmare, se constată a fi lipsite de suport mențiunile instanței de apel precum că Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură nu și-a exercitat obligația de probare prin mijloace de probațiune legale, argumentul referitor la lipsa animalelor subvenționate.

În alt aspect, instanța de recurs relevă ca lipsită de sens și concluzia instanței de apel precum că în speță nu a fost dovedit că, odată cu efectuarea controlului de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, la GȚ „Morari Constantin” s-ar fi depistat lipsa celor 6 junci, deoarece o informație privind înregistrarea/neînregistrarea acestor junci în Registrul de stat al animalelor lipsește.

Și asta deoarece, potrivit art. 4 din Legea nr. 231 din 20 iulie 2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor, înregistrarea animalelor se efectuează în Registrul de stat al animalelor, care cuprinde și date, în format electronic, despre exploatații, despre animalele identificate din exploatația respectivă și despre mișcarea acestora, setul de documente veterinare eliberate proprietarului sau deținătorului exploatației la consemnarea mișcării animalelor (inclusiv la identificarea inițială), cu arhivarea exemplarelor respective, în ordine cronologică, îndosariate în mod corespunzător și păstrate permanent, inclusiv pentru o perioadă de 3 ani de la data închiderii exploatației.

La caz, GȚ „Morari Constantin” nu a demonstrat prin probe pertinente și concludente atât faptul procurării animalelor de prăsilă în număr de 6 junci cu înregistrarea lor în Registrul de stat al animalelor, cât și existența acestora în natură

la data de 23 martie 2017, momentul efectuării controlului de către inspectorii Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, care a avut loc până la expirarea termenului de 3 ani prevăzut de contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 3608 din 1 iulie 2015, or conform pct. 2.1.3 din contract, beneficiarul s-a obligat să nu admită înstrăinarea sub nici o formă a investiției pentru care se acordă sprijin financiar, pe un termen de 3 ani din momentul semnării prezentului contract.

Distinct de aceste precizări se constată a fi ca declarative și susținerile reprezentantului GȚ „Morari Constantin” precum că conform bazei de date a Centrului informațional agricol animalele procurate în urma primirii subvenției se află în proprietatea GȚ „Morari Constantin”, în acest sens nefiind prezentate probe pertinente.

De altfel, în confirmarea faptului că GȚ „Morari Constantin” a încălcat obligațiile contractuale de acordare a sprijinului financiar vin și prevederile pct. 9 (4) din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014, în vigoare la acel moment, potrivit cărora de subvenții beneficiază producătorul agricol/grupul de producători, care este deținător legal al bunului imobil în/pe care se efectuează investiția și proprietar al bunurilor mobile ce constituie obiect al investiției. Termenul de arendă, calculat începând cu anul 2013, altele decât terenurile agricole, în sensul Legii nr.198-XV din 15 mai 2003 cu privire la arenda în agricultură, termenul de arendă nu va fi mai mic de 5 ani.

La fel, potrivit pct. 2.1.6 din contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 3608 din 1 iulie 2015 beneficiarul este obligat să respecte pe toată durata contractului condițiile de eligibilitate și criteriile de evaluare care au stat la baza autorizării cererii de acordare a sprijinului financiar.

Cu referire la dispozițiile legale menționate, instanța de recurs constată că în vederea corespunderii criteriilor de eligibilitate, pentru a beneficia de subvenții, la data de 4 iunie 2014 între Elena Magnet și Fiodor Magnet în calitate de comandanți și GȚ „Morari Constantin” în calitate de comodat, a fost încheiat contractul de comodat, obiectul căruia constituie cedarea către GȚ „Morari Constantin” a dreptului de folosință asupra construcției accesorii situate pe str. XXXXX din satul XXXXX mun. XXXXX, pe un termen de 5 ani, acest termen constituind de la 4 iunie 2014 până la 4 iunie 2019.

Însă, reieșind din extrasul din Registrul bunurilor imobile din 27 martie 2017, eliberat de către Agenția Relații Funciare și Cadastru, rezultă că la data eliberării extrasului, contractul de comodat încheiat la data de 4 iunie 2014 între Elena Magnet, Fiodor Magnet și GȚ „Morari Constantin” era deja stins (f. d. 22).

În pofida acestui fapt, instanța de apel a concluzionat că Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură nu a demonstrat că contractul de comodat și-ar fi pierdut valabilitatea înainte de termen, sau reziliat, drept urmare aceasta fiind o constatare eronată.

Or, conform dispozițiilor art. 497 alin. (1) Cod civil, în vigoare la acel moment, înscrierile făcute în registrul bunurilor imobile se prezumă autentice și complete până la proba contrară.

Raportând dispozițiile normelor citate supra la circumstanțele speței, Colegiul conchide că deoarece GȚ „Morari Constantin” a încălcat condițiile de acordare a sprijinului financiar în cuantumul sus-îndicat, puse în sarcina acestuia atât prin contractul încheiat, cât și dispozițiile cadrului normativ pertinent, prima instanță corect a admis cerința Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu privire la încasarea din contul GȚ „Morari Constantin” în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a subvențiilor acordate în mărime de 119100 de lei.

La acest capitol se vor menționa prevederile pct. 74 din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, pentru anul 2014, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014, potrivit cărora producătorii agricoli care au înstrăinat (vândut, donat, schimbat etc.), sacrificat sau care s-au făcut vinovați de pieirea animalelor, până la expirarea termenului prevăzut, sunt obligați să restituie suma subvenției, cu excepția situațiilor de forță majoră, precum și a cazurilor de epizootie sau de anomalii reproductive, confirmate în modul stabilit.

Cât și prevederile pct. 4.4 din contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 3608 din 1 iulie 2015, potrivit cărora în cazul în care, pe parcursul perioadei de valabilitate a prezentului contract, se constată că investiția pentru care s-a acordat sprijinul financiar nerambursabil a fost înstrăinată (prin orice tip de act juridic care produce efectul înstrăinării), în cazurile constatările stabilite în cadrul inspecțiilor/controlarelor a prezentării documentelor neveridice/false în vederea accesării sprijinului financiar în cazul în care beneficiarul intră în procedura insolvenței, declarate în modul prevăzut de lege, beneficiarul este obligat să restituie subvenția recepționată (f. d. 15).

În același timp, este de relevat că tot prin contractul de acordare a sprijinului financiar nr. 3608 din 1 iulie 2015, și anume la pct. 4.5 a fost evidențiat că în cazul comiterii încălcărilor specificate la pct. 4.4 din contract, beneficiarului i se va calcula dobânzi de întârziere, în conformitate cu prevederile art. 585 și 619 Cod civil, precum și penalități în mărime de 0,01% din valoarea sprijinului financiar acordat, pentru fiecare zi, calculată din data comiterii încălcării, conform prevederilor prezentului contract.

Astfel, conform art. 585 Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Conform art. 619 alin. (2) Cod civil, în vigoare până la 1 martie 2019, în cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Prin prisma acestor prevederi legale, instanța de recurs atestă corectitudinea concluziei primei instanțe cu privire la încasarea din contul GȚ „Morari Constantin” în beneficiul AIPA dobânda de întârziere, care pentru perioada 12 octombrie 2016 – 5 aprilie 2017, perioadă solicitată de AIPA constituie suma de 10292,68 de lei.

Totodată, prima instanță având la bază prevederile art. 624 alin. (1) Cod civil (în vigoare până la 1 martie 2019), potrivit cărora clauza penală (penalitatea) este o

prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun, întemeiat a dispus și încasarea din contul GȚ „Morari Constantin” în beneficiul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a penalității, care pentru perioada 12 octombrie 2016 - 5 aprilie 2017 constituie suma de 2082,50 de lei (f. d. 28-31).

Pentru motivele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.

Se casează integral decizia din 24 ianuarie 2019 a Curții de Apel Bălți și se menține hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătoriei Bălți sediul central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură împotriva Gospodăriei Țărănești „Morari Constantin” cu privire la încasarea subvenției, a dobânzii de întârziere, a penalității și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Victor Burduh

Ala Cobăneanu